

กพด.รับที่ ๑
วันที่ ๗ ก.ค. ๖๘
เวลา ๑๖-๑๗ น.

สลด. (ไปรษณีย์)

ส่ง : กพด.

รับที่ : ๕6932/๖8

7 ก.ค. 2568 เวลา 16.00 น.

ที่ สม ๐๔๐๒/ ๓๓

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖ - ๗

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๘

เรื่อง ข้อเสนอแนะกรณีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับเปลี่ยนลักษณะการจ้างงาน
ในตำแหน่งธุรการโรงเรียนและนักการภารโรงจากลูกจ้างชั่วคราวเป็นการจ้างเหมาบริการ ซึ่งมีลักษณะ
การจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปรับเปลี่ยนลักษณะการจ้างงานในตำแหน่งธุรการโรงเรียนและนักการ
ภารโรง จากลูกจ้างชั่วคราวเป็นการจ้างเหมาบริการ ซึ่งมีลักษณะการจ้างงานที่ไม่เป็นธรรม โดยมีข้อเท็จจริง
และสภาพปัญหา ข้อพิจารณา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

๑.๑ เมื่อปี ๒๕๕๓ - ๒๕๕๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดจ้าง
ลูกจ้างชั่วคราวตามสัญญาจ้างรายปี ตำแหน่งธุรการโรงเรียนจำนวนกว่า ๙,๐๐๐ อัตรา และนักการภารโรงจำนวน
กว่า ๒๐,๐๐๐ อัตรา จากงบประมาณโครงการไทยเข้มแข็งที่รัฐบาลจัดสรรให้ และได้จัดจ้างมาจนถึงปัจจุบัน
โดยใช้เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีในหมวดงบดำเนินงานจ่ายสมทบค่าประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน
แต่ไม่ได้ทำข้อตกลงกับกรมบัญชีกลางก่อนการจ้าง ซึ่งไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๖

๑.๒ ตามหลักการงบประมาณ การจ้างลูกจ้างชั่วคราวต้องจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย
ประจำปีในหมวดงบบุคลากร โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สพฐ. ไม่สามารถจัดทำคำของบประมาณรายจ่าย
ประจำปีในหมวดงบบุคลากรและงบดำเนินงาน เพื่อสมทบการจ่ายค่าประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทนได้
จึงตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในหมวดรายจ่ายอื่นไปพลางก่อน ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนสัญญาจ้างเป็น
การจ้างเหมาบริการ ส่งผลให้ลูกจ้างได้รับความเดือดร้อน ถูกยกเลิกประกันสังคมตามมาตรา ๓๓ และกองทุน
เงินทดแทน รวมถึงไม่ได้รับสิทธิการลาป่วย การลาพักผ่อน ไม่มีเงินค่าเสี่ยงภัย และได้รับเงินเดือนล่าช้า

๑.๓ สพฐ. ได้หารือปัญหาดังกล่าวกับกรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) และสำนักงบประมาณ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำข้อมูลลักษณะ
การปฏิบัติงานในตำแหน่งธุรการโรงเรียนและนักการภารโรง และกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเสนออัตรา

/บุคลากร...

บุคลากรเพื่อทำข้อตกลงเป็นลูกจ้างชั่วคราวกับกรมบัญชีกลาง ๗๒,๒๐๗ อัตรา แยกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มลักษณะงานวิชาการเช่นเดียวกับข้าราชการ ๔๔,๖๘๖ อัตรา และกลุ่มนักรการภารโรง แม่ครัว ๒๗,๕๒๑ อัตรา ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงาน ก.พ. โดย สพฐ. ได้จัดทำคำของบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๙ สำหรับการจ้างลูกจ้างเสนอสำนักงานงบประมาณแล้ว ขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ในวาระที่ ๑ แล้ว

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้มีผลทางปฏิบัติโดยเร็ว

๔. ข้อพิจารณา

๔.๑ ลูกจ้างทั้งสองตำแหน่งต้องลงเวลาปฏิบัติงาน มีสายการบังคับบัญชา ต้องรับคำสั่งจากผู้อำนวยการโรงเรียน ซึ่งเป็นลักษณะการทำงานตามสัญญาจ้าง ไม่ใช่การจ้างเหมาบริการที่มุ่งหวังผลสำเร็จเป็นรายชิ้นงาน การที่ภาครัฐมีนโยบายลดอัตรากำลัง โดยนำสัญญาจ้างรูปแบบอื่นมาทดแทนสัญญาจ้างแรงงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินสมทบค่าสวัสดิการ ถือเป็นการปิดบังซ่อนเร้นเจตนาที่แท้จริงในการทำสัญญา

๔.๒ การปรับเปลี่ยนรูปแบบสัญญาจ้างส่งผลให้ลูกจ้างทั้งสองตำแหน่งไม่ได้รับการคุ้มครองในฐานะลูกจ้าง ถูกยกเลิกประกันสังคมตามมาตรา ๓๓ ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และกองทุนเงินทดแทนตามพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงไม่ได้รับสิทธิการลาป่วย การลาภักดิ์ โดยถูกหักเงินค่าจ้างเมื่อหยุดงาน ได้รับเงินเดือนล่าช้าเนื่องจากต้องใช้เวลาในการตรวจรับผลงาน ทำให้ลูกจ้างจำเป็นต้องกู้ยืมเงินนอกระบบสำหรับใช้จ่ายในครัวเรือน ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือในการทำธุรกรรมทางการเงิน นอกจากนี้ กรณีผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่เสี่ยงภัยจะไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าเสี่ยงภัยด้วย

๔.๓ แม้หน่วยงานของรัฐได้รับยกเว้นตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่หน่วยงานของรัฐย่อมมีหน้าที่ดูแลบุคลากรในสังกัดไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ตามที่ได้รับรองคุ้มครองไว้ตามมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ที่กำหนดให้รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มิงานทำ และพึงคุ้มครองผู้ใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์ที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพ และข้อ ๗ ของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on

/Economic...

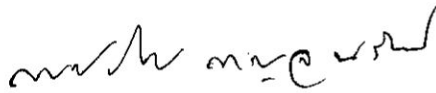
Economic, Social and Cultural Rights: ICESCR) ที่กำหนดให้รัฐต้องรับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสภาพการทำงานที่ยุติธรรมและน่าพึงพอใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องค่าตอบแทนขั้นต่ำที่ให้แก่งานทั้งปวง ประกอบด้วยค่าจ้างที่เป็นธรรมและค่าตอบแทนที่เท่าเทียมกันสำหรับงานที่มีคุณค่าเท่ากัน เวลาทำงานและวันหยุดเป็นครั้งคราวโดยได้รับค่าตอบแทน ตลอดจนค่าตอบแทนสำหรับวันหยุด การดำเนินการของรัฐตามนัยข้างต้น จึงกระทบกับสิทธิและประโยชน์ของลูกจ้าง

๕. ข้อเสนอแนะ

เพื่อเป็นการช่วยเหลือเยียวยาในระยะเร่งด่วนให้แก่ผู้การโรงเรียนและนักการภารโรง กสม. จึงขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรงบประมาณสำหรับการจ้างงานลูกจ้างทั้งสองกลุ่มเป็นลูกจ้างชั่วคราวเช่นเดิม พร้อมทั้งสมทบค่าประกันสังคมและกองทุนเงินทดแทน ระหว่างรอการพิจารณาอนุมัติ ค่าขออัตราค่าจ้างชั่วคราวของสำนักงาน ก.พ. ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิในการมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีพและสิทธิแรงงาน ที่ได้รับการรับรองและคุ้มครองตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กติการะหว่างประเทศ กฎหมาย และหลักการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใด โปรดแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักรับเรื่องร้องเรียนและประสานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๗๔ (กรพินธุ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๗๗๙๑